Gemeente van Christus,
Vanmorgen pakken we de lijn van de bespreking van de Jakobusbrief weer op waar de bijbelkringen mee bezig zijn. En als u dit gedeelte las, zeker het begin dacht u misschien wat betekent dit voor ons.

Jakobus die het voorbeeld geeft van hoe verschillend er wordt omgegaan met enerzijds iemand die rijk is en er goed uitziet qua kleding enz. en anders iemand die arm is met kleding die er niet uit ziet. De een mag gaan zitten, de ander mag blijven staan. Er waren zitplaatsen en staanplaatsen blijkt ook uit archeologisch onderzoek.
Dat speelde echt in die tijd het standsverschil tussen arm en rijk en ook hoe daar dan nu vanuit het geloof in Christus mee moet worden omgegaan. Bij Paulus zie je dat thema ook bij voorbeeld in 1 Kor. 11 dat bekende hoofdstuk over het Heilig Avondmaal. Maar in andere culturen kan dat nog steeds voorkomen, kerken in Latijns Amerika bijvoorbeeld verschil van benadering van iemand die rijk is of arm.

En we kennen het natuurlijk ook vanuit onze eigen kerkgeschiedenis. Denk aan de notabelenbanken, u kent ze wel die rijk versierde houten banken, vaak met een overkapping en afgesloten met een deurtje bestemd voor de notabelen, de rijke aanzienlijke bewoners van een stad of dorp. In mijn vorige gemeente vertelde een gemeentelid hoe dat vroeger in die kerk ging dat de herenboeren in de kerk wilde horen dat de eenvoudige arbeiders klompen droegen in de kerk. Ze wilden liever niet dat ze schoenen droegen, ze moesten de klompen horen, zei hij. Om maar het standsverschil in stand te houden. Zo was althans zijn verhaal.

Dat is gelukkig allemaal wel anders geworden. En ik denk zeker in onze gemeente dat dat allemaal niet zo speelt. Dat we daar niet zo mee bezig zijn.
En toch de vraag, kan het zijn dat ook wij ongemerkt toch anders kijken naar een gemeentelid die wat meer vermogend is, die bepaalde kleding draagt, die een bepaalde positie heeft, in het maatschappelijk leven, in de gemeente. Hoe kijk je naar anderen, kijk je soms ook *op* naar mensen. Hoe is dat? En op basis waarvan? Is dat terecht? En andersom, stel dat er nu iemand in de kerk komt die dakloos is, er niet goed uitziet, niet lekker ruikt, hoe kijk je naar zo'n iemand?

Jongeren, hoe kijken jullie naar iemand die rijk is? Misschien filmpjes die je daarvan ziet. Mensen die het gemaakt hebben. Iemand met een dikke auto? Jakobus maakt duidelijk dat je daar niet op moet niet op blindstaren, het gaat er om of iemand liefde tot God heeft. En als die arme dat wel heeft en die rijke niet is die arme beter af maakt hij duidelijk.

Hoe kijk je naar iemand, hoe beoordeel je elkaar misschien ongemerkt? En dan zegt Jakobus hebt u dan niet onder elkaar een onderscheid gemaakt? En dat is het mooie van het christelijk geloof dat er geen onderscheid meer is tussen mensen. Dat er gelijkwaardigheid is. En als we dan straks het Heilig Avondmaal mogen vieren, mogen we dat weten, wordt dat ook zichtbaar in dat samen aanzitten aan die ene tafel. We zijn allemaal van gelijke waarde. En we weten het vast ook wel maar kijk je ook altijd zo naar anderen, denk je ook zo? Niet onnodig opkijken naar anderen, maar ook niet neerkijken op anderen.

Hoe is dat voor jullie jongeren, hoe beoordeel je mensen, klasgenoten, misschien ook mensen in de gemeente? Maak je een rangorde? Dat is niet goed als je dat zou doen. Iedereen is van gelijke waarde en zo moeten we ook iedereen in zijn en haar waarde zien en laten.

En kijk zo naar jezelf. Dat je niet van minder waarde bent dan een ander – dat is heel belangrijk dat mag je weten aan de tafel van Christus. Dat mogen jullie ook weten jongeren. Maar anderzijds ook dat je zelf ergens niet beter voelt dan een ander. Ook dat is belangrijk om op te letten.

Iedereen mag gezien worden als een beeld van God. Zo kijken naar elkaar, zo ook kijken naar je zelf. Dat is het gelijkmakende potentieel van het christelijk geloof. Het is ook bevrijdend. Het is verbindend, dat mogen we ook vanmorgen ervaren. Christus verbindt ons aan elkaar als allemaal gelijkwaardige leden van Zijn gemeente.

Nu dat is in die gemeente waar Jakobus voor schrijft, allemaal nog niet zo vanzelfsprekend.

De gemeenteleden laten nogal hun oor hangen naar de rijken. Het lijkt of ze de rijken willen pleasen. Dat speelde, speelt ook wel in onze kerken, ja die mensen moest je te vriend houden want die gaven goed aan de kerk. En dan gaf je ze misschien ook sneller hun zin, of je liep wat harder voor die mensen.

Maar dit kan ook op een groter niveau spelen. Dat wij als maatschappij bedrijven waar veel geld in omgaat te vriend willen houden. Binnen de grenzen van ons land willen houden. Welke invloed hebben bedrijven en zeker de grote multinationals als het gaat om politiek in ons land en wereldwijd? En wat betekent dat voor de onderkant van de samenleving? Het is allemaal nog niet achterhaald dit.

Van de rijken wordt gezegd dat ze de armen naar de rechtbank slepen. Dat doet denken aan wat we ook in het Oude Testament lezen bij voorbeeld in Maleachi 3:5 waar God zegt: “Ik zal naar u toekomen voor het oordeel (…) tegen hen die het loon van een dagloner met geweld inhouden, die het recht van weduwe, wees en vreemdeling ombuigen en Mijn niet vrezen”

In H5 zal er verder op worden ingegaan wat dat onrecht inhield. De rijken gebruikten hun invloed om de rechtspraak te beïnvloeden en de arme te benadelen en zo uit te buiten.
En de gemeente wordt verweten dat ook zij meegaan met een verkeerde benadering van de arme.

En dan wijst Jakobus hun op de koninklijke wet en dat is “U zult uw naaste liefhebben als u zelf” en specifiek waar hij het over heeft betekent dat “die arme zult u net zo goed behandelen als die rijke” niet minder.

“U zult uw naaste liefhebben als u zelf” wordt hier de koninklijke wet genoemd. Een belangrijk principe. Paulus zegt in Rom. 13:8: “Wees niemand iets schuldig dan elkaar lief te hebben; want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld”. In Jezus’ onderwijs speelt dit gebod ook een belangrijke rol. Waarschijnlijk heeft Jezus voor het eerst dit gebod uit Lev. 19:18 gekoppeld aan dat andere gebod over het liefhebben van God.

Het klinkt als een heel aannemelijk en eenvoudig gebod misschien ook maar hoe is dat voor ons? De ander liefhebben als onszelf? Hoe *zie* je allereerst de ander, dat is weer die vraag. Zie je de ander in jouw leven dan ook als gelijkwaardig als beeld van God zoals we net zeiden? Elke ander? En ga je er zo mee om? Hoe is dat als we vandaag Heilig Avondmaal vieren.

Heb je de ander lief als jezelf, laat je dat blijken? Altijd? Misschien heb je je dat wel afgevraagd in de voorbereiding naar het Avondmaal? Hoe ga je daar naar toe? Wat is daarin je voornemen misschien?

En Jakobus zet het scherp aan. Het gaat erom dat je dat al die geboden van de koninklijke wet vervult. Als je ook maar een gebod niet houdt, overtreedt je daarmee heel de wet, zegt hij. Zoals een ketting zo sterk is als de zwakste schakel. Het kan zijn dat je geen overspel speelt maar wel iemand doodslaat. Dat is een vrij sterk voorbeeld.
Maar het is waar, de ander liefhebben is breed (gaat over veel) en diep (vraagt ook naar wat in je hart leeft). Wat zeg je tegen iemand, hoe denk je over iemand, hoe stel je je je op tegenover iemand?

Die hele wet in acht nemen zoals Jakobus daarover schrijft, jongeren hoe is dat voor jullie? De hele wet van God houden wordt ons gevraagd. Hoe is dat voor jou? doe je dat of is dan ook iets nodig om te veranderen? Hoe is dat voor u op weg naar het Heilig Avondmaal. Ik stelde die vraag al. Doe je dat of kom je daarin tekort? En wat is daarin dan je voornemen? Dat vind ik altijd zo mooi in het klassieke Avondmaalsformulier dat we ons in de voorbereiding afvragen “Of wij ook een ernstig voornemen hebben om voortaan in waarachtige liefde en eensgezindheid met onze naaste te leven”.

We komen niet als mensen die zondeloos zijn naar de tafel van Christus. We komen niet als mensen die alle geboden van God altijd volmaakt houden. Maar wat is ons voornemen en verlangen daarin, dàt is wel een belangrijke vraag. Als wij het verlangen hebben om God en onze naaste te lief te hebben als onszelf, ons daarop te laten bevragen, ons daar misschien wel opnieuw voluit toe zetten dan mogen we vanmorgen vergeving ontvangen waar we tekort schoten. Dan mogen we ons verheugen dat er Iemand is gekomen die onze schuld en tekorten in onze omgang met elkaar wil bedekken. Dan zijn we ook blij dat we vanuit dat moment straks aan de tafel misschien wel een nieuw begin kunnen maken. Dat zijn we blij dat het vandaag Avondmaal is juist als we deze tekst met elkaar overdenken. Dat we niet alleen worden bepaald bij die eis en die opdracht maar ook Gods vergeving mogen ontvangen.

Jakobus komt hiermee vanwege hoe de gemeente omgaat met de armen, zeiden we. “U zult uw naaste liefhebben als u zelf maar als u met aanzien van persoon behandelt is dat niet het geval. Hij houdt de gemeente voor het goede te zoeken ook voor de arme. En daar eindigt dit gedeelte ook mee dat barmhartigheid wordt gevraagd. Daar gaat hij verder op in vanaf vs. 14 daar hopen we volgende week in de avonddienst bij stil te staan.

Maar ook dat is een opdracht die we vanmorgen meekrijgen op Avondmaalszondag. Aan de tafel van de Heer ontmoeten allerlei verschillende mensen elkaar, armen en rijken. En aan de tafel van Christus worden we herinnerd om te zien naar mensen die financieel en materieel ondersteuning nodig hebben.

Barmhartigheid doen dat is wat past bij onze Heer. Zoals dit hoofdstuk ook begon, “mijn broeders heb het geloof in onze Heer Jezus Christus”. En bij dat geloof past omzien naar de armen, naar mensen die het minder hebben. Als de diaken van dienst straks een grote rol heeft in de viering van het Heilig Avondmaal, in het delen van de gaven is dat een herinnering voor ons dat wij het brood dat wij ontvangen verder zullen delen.

De gemeente van Jakobus liet bij hun keuze voor het behagen van de rijke de arme in de kou staan. En hoe is dat voor ons, als het gaat om dit gebod “Heb uw naaste lief als u zelf” hebben wij dan altijd oog voor de roep van de arme, voor degene die hulp nodig heeft. Die barmhartigheid geven we daar uiting aan? Of hebben we daar vanmorgen misschien ook vergeving voor nodig aan de tafel van Christus?

Barmhartigheid is het dat die gemeente toen en ook ons nu gevraagd wordt. In het spoor van Jezus die omzag naar de armen en de rijken hun plaats wees. Geen ereplaats.
Ge-inspireerd door onze Heer willen wij de koninklijke wet hooghouden. Onze naaste liefhebben als onszelf. Omzien naar wie onze ondersteuning nodig heeft.

Amen.